

Stjepan Badanjak, Franjo Vidaković

Školovanje jednog naraštaja tehničara u ratnim i poratnim uvjetima Drugog svjetskog rata u Zagrebu

Sažetak: Referat je sažet prikaz okolnosti osnovnog školovanja i onih tijekom školovanja u srednjoj Tehničkoj školi – Zagreb, elektro-odjel, te uvjeta života i okolnosti tijekom radnog vijeka našeg naraštaja. Ove godine navršit će se 67 godina otkako smo školske godine 1952./1953. maturirali. U referatu opisujemo što smo i kako proživjeli tijekom školovanja i radnog vijeka, trudeći se časno i potpuno ispuniti svoje obveze. S diplomom u ruci – službenom potvrdom zrelosti i osposobljenosti za iskorak u neizvjesnost koja se zove život nismo, naravno, razmišljali o tome što će biti nakon 67 godina. Pred nama je bio život u koji smo “uronili” i prionuli poslu da stečeno znanje unaprijedimo kako bismo osigurali osobnu i egzistenciju svojih obitelji. Usto, svatko je od nas učio kako biti stručnjak, ali i čovjek.

Ključne riječi: domišljatost, obrazovanje, odgovornost, poštovanje, sposobnost, uspjeh, ustrajnost, vještina, znanje

Uvod

Odrastanje i školovanje svakog naraštaja složen je proces. Poremećaj u početku procesa neizostavno utječe na cijeli tijek procesa. U skladu s tim želimo prikazati tijek procesa odrastanja i školovanja naraštaja koji su osnovnu školu polazili u tri državna sustava: Kraljevini Jugoslaviji, NDH i DFJ / FNRJ¹.

¹ **DFJ / FNRJ**, Demokratska Federativna Jugoslavija (7. 3. 1945. – 29. 11. 1945.) / Federativna Narodna Republika Jugoslavija (29. 11. 1945. – 7. 3. 1963.)

Prevladavajuća su bila razdoblja kad su, posebno u ruralnim prostorima, ratna djelovanja na dulje vrijeme prekinula rad škola. Dio učenika preživio je rat u zbjegovima, uključujući i zbjeg u El Shatt (Egipat). Iako u Zagrebu nastava nije prekidana, bila je ometana i neredovita. Primjerice, osnovna škola u Draškovićevoj ulici u Zagrebu bila je dio vojne bolnice. Nastava se umjesto u školskoj zgradi odvijala u nizu različitih prostora što je dobrim dijelom ovisilo o vještini i snalažljivosti učitelja. Kad su iscrpljene sve mogućnosti, nastava se privremeno izvodila jednom tjedno u parku, ponekad ometana zračnim uzbunama, dok učitelj ne bi pronašao novi prikladan prostor.

Iako svaki od učenika ima svoju priču, ono što su proživjeli svodi se na isto. Rat i poraće oduzeli su nam i uskratili mnogo toga. Prije svega, djetinjstvo i mladost. Razlika je bila u količini uskraćenog. Najteže je bilo onima koji su ostali bez jednog ili oba roditelja, bez bliskih članova obitelji. Bez oslonca na njih i bez iskustva, rano su odrasli i postali odgovorni, kako bi bili u stanju preživjeti strahote rata. Poslijeratna zbivanja od mnogih su zahtijevala prilagođivanje uvjetima drukčijim od onih prije rata. Bilo je onih koji dvije, pa čak i tri godine nisu pohađali školu, što je utjecalo na neujednačenost predznanja.

Po završetku rata 1945. godine nadležne su institucije skraćenim programima ubrzavale školovanje u svrhu što bržeg osposobljavanja nužno potrebnog kadra, zanemarujući neizbježne posljedice rata na opseg i kvalitetu školovanja. Osnovno je školovanje od osmogodišnjeg skraćeno na sedmogodišnje. Četverogodišnje školovanje u srednjim stručnim školama skraćeno je na trogodišnje. Time je školovanje srednjeg stručnog kadra nužno potrebnog za obnovu ratom razorene države i izvršenje petogodišnjih planova skraćeno za dvije godine.

U to doba, ovisno o materijalnim prilikama, za polaznike završnog razreda sedmogodišnjeg školovanja organizirala se maturalna ekskurzija. Učenici VII. razreda sedmoljetke u Draškovićevoj ulici u Zagrebu jednoglasno su željeli ići na Jadran. Razrednica je bila za posjet Sarajevu. Raspolagala je brojnim razlozima, kojima se nismo ni znali ni mogli suprotstaviti. Putovali smo tek izgrađenom željezničkom prugom Šamac – Sarajevo i s velikim uzbuđenjem pratili polagani prolaz kroz tunel Vranduk. U Sarajevu nas je dočekala novoizgrađena velika i lijepa zgrada željezničke postaje. Tijekom boravka u Sarajevu posjetili smo mnoge znamenitosti, među ostalim: Gradsku vijećnicu, neizostavni Principov most, Gazi Husref-begovu džamiju, Državni muzej BiH, kujundžijske radionice trgovine na Baščaršiji, radionicu ćilima, izvor Bosne, Ilidžu, izlet na planinu Igman. Zgrada đaćkog doma u kojem smo bili smješteni, na padini nasuprot Trebeviću, pružala nam je prekrasan pogled na Sarajevo s mnogobrojnim džamijama i planinu Trebević. Na ulici smo susretali drukčije odjevene ljude, osobito žene, slušali njihov neobičan ali razumljiv govor, s ponekad nama nepoznatim riječima. Bio nam je to prvi susret s gradom i ljudima drukčijim od onih koje smo dotad poznavali. Ono što smo vidjeli i naučili o Sarajevu ostalo nam

je u nezaboravnom sjećanju. Nažalost, neimaština je mnogim kolegama uskratila doživljaj koji se pamti cijelog života.

U skladu sa spomenutim skraćanjem izobrazbe, Savezna (srednja) tehnička škola u Zagrebu (STŠ), osnovana 1. prosinca 1946., isprva je radila kao trogodišnja do šk. god. 1949./1950., kad je upisan prvi naraštaj četverogodišnjeg programa. Bio je to naš naraštaj. Status STŠ-a zahtijevao je da taj naraštaj čine pripadnici svih naroda i narodnosti, različitih svjetonazora i religijske pripadnosti, iz svih republika tadašnje države, čija su se predznanja osjetno razlikovala.

U prvi razred elektro-odjela STŠ-a bilo je upisano 180 učenika. Njihov je broj nakon prve godine znatno smanjen. Svi nisu mogli svladati gradivo prema zahtjevnim kriterijima STŠ-a zbog neujednačenosti predznanja te uobičajenih razloga (pada motiviranosti za nastavak školovanja, neuspjeha). Broj učenika dodatno je smanjen i nakon druge godine. Svi upisani u četvrti razred, njih 86, uspješno su i na vrijeme maturirali. Tomu treba dodati da uspjeh u školi ovisi o motiviranosti i želji za uspjehom, a pohađanje škole zahtijeva minimum materijalnih uvjeta – smještaj, hranu, odjeću, obuću i školski pribor. Problem smještaja i prehrane za učenike izvan Zagreba rješavan je đачkim domovima, a za ostale su se brinuli roditelji ili bliski rođaci.

1. Sjećanja

U želji da ostavimo pisani trag o našem naraštaju, o tome kako smo se i uz koje uvjete školovali, nakon toga radili i ušli u treće životno doba, izdali smo u svibnju 2003. godine *Podsjetnik*, prigodom ‘zlatnog jubileja’ – 50. obljetnice mature na Tehničkoj školi, brošuru kojom smo opisali školovanje i naše dotad proživljene živote. Deset godina kasnije, uz obilježavanje 60. obljetnice mature, izdali smo dopunjeni *Podsjetnik*.

Ti dokumenti, među ostalim, sadrže i pisma ravnatelja Škole iz 2003. i 2013. godine, slike 1., i 2., koja svjedoče kako su naš naraštaj doživjeli oni koji su nas učili, i uspoređivali s naraštajima koji su nas slijedili i zbog toga zavređuju biti dodana ovom referatu.

Želeći iskazati poštovanje radu Škole koja nam je omogućila stjecanje znanja i vještina kako ga primijeniti, uručili smo prigodom 60. i 65. obljetnice njezinim ravnateljima zahvalnice, slike 3. i 4., za:

- stručnost, predanost i upornost nastavnog osoblja Škole
- njihov trud i domišljate improvizirane prikaze, kojima su vješto i umješno nadomjestili mnogo toga što je manjkalo za nastavu
- razvijanje radnih navika, dovitljivosti, volje, samostalnosti i ustrajnosti za uspješno rješavanje zadaća, te odgovornosti
- ljudski odnos prema učenicima i uvažavanje njih kao osoba.

Zahvalnice su potpisali svi sudionici obljetnice.

I. tehnička škola TESLA
Zagreb, Klaićeva 7

Zagreb, 14. travnja 2003.

SAVEZNA SREDNJA TEHNIČKA ŠKOLA
- industrijskog smjera

GENERACIJI MATURANATA IZ 1953. godine, tj.
onima koji ove godine slave 50 godina mature

Ove, tj. 2003. godine navršava se 50 godina mature generacije maturanata Savezne srednje tehničke škole – industrijskog smjera, neponovljive generacije u neponovljivo vrijeme.

Ponosni smo na tu generaciju kao i mnoge druge poslijeratne generacije koje su učile i završile školovanje na lokaciji u Klaićevoj 7.

Vi ste nastavili tradiciju izvanserijskog školovanja iz područja elektrotehnike, strojarstva, graditeljstva i kemije Savezne srednje tehničke škole (koju je osnovala Demokratska Federativna Jugoslavija), a čiji su prvi učenici maturirali 1949. godine nakon trogodišnjeg školovanja.

Vi ste imali veću sreću, jer ste se školovali četiri godine pa ste mogli postati još bolji stručnjaci. Što reći o tim generacijama ove škole neposredno poslije II. svjetskog rata, nego sve najpohvalnije. Bili ste stup izgradnje i obnove cijele zemlje, a kao izvrsni stručnjaci pronijeli ste slavu našeg školstva i industrije gradeći najveće objekte u zemljama Europe, Azije i Afrike. Može se reći da niti jedna strukovna škola sličnog profila ne može nadmašiti Vaše uspjehe. Prednjačili ste u školstvu u tim godinama u cijelom svijetu. Trebalo je samo nastaviti kao što ste vi započeli. Međutim, nije se moglo jer su vaši rezultati bili nenadmašni.

Danas, kao I. tehnička škola TESLA, s radošću i ponosom ističemo da ste u 120 godina postojanja ove škole uz prve generacije Obrtne škole utemeljene 1882. godine ostvarili neponovljive rezultate u svojem vremenu. Nikad prije i poslije zagrebačko školstvo neće imati ni približna priznanja kao tada. Vi i Vaši profesori činili ste cjelinu u nastavnom procesu a i kasnije.

Nadamo se da smo osvajanjem niza zlatnih, srebrnih i brončanih medalja na međunarodnim natjecanjima u Nürnbergu, Bruxellesu, Genevi, našim natjecanjima nastavili Vaše uspjehe.

Uz posebno poštovanje u ime današnje Škole generaciju – slavljenicu 50-godišnjice mature pozdravlja

RAVNATELJ ŠKOLE

mr. sc. Juraj Ilić, dipl.ing.

I.tehnička škola Tesla
Zagreb, Klaićeva 7
Zagreb, 20.04.2013.

**Slavljeničkoj generacija maturanata iz 1953.g.,
koji su eto 60. puta uspješno maturirali**

Umjesto uvoda citat iz ljetopisa Savezne tehničke škole u Zagrebu:

**„01.prosinca 1946.g. u velikoj dvorani hotela „Dubrovnik“ svečano je otvorena
Savezna tehnička škola u Zagrebu.“**

Cijenjeni maturanti generacije 1953.-Poštovani slavljenici,

Danas ispred I.tehničke škole Tesla čast mi je pozdraviti Vas kao ravnatelj škole. Teško je naći prikladne riječi kojima bih izrekao nešto novo, kada Vi sigurno makar krajičkom oka pratite svoju „bivšu“ školu. Isto tako je teško uspoređivati Vaše vrijeme obrazovanja kao i ovo današnje, jer svako vrijeme nosi nešto svoje.

Budući da povijesne događaje znadete puno bolje od mene, nemam ih namjere iznositi, ali ipak želim naglasiti da postojimo punih 131 godinu a u ovoj zgradi od 17.studenoga 1947.g. dakle 66 godina-tek.

No ipak mislim da mogu reći da Ste bili najbolji u svoje vrijeme, a mi se trudimo da Vas slijedimo. Pokušavamo opravdati i naše ime I.tehnička škola Tesla, koja i bez lažne skromnosti ostavlja trag u Europi.

Priznanja, odličja-medalje, nagrada Fausta Vrančić, orden predsjednika države govore o nama, kao i dosta medijskih vijesti u posljednjih nekoliko mjeseci prosljeđenih od ministra, predsjednika sabora, predsjednika države.

I na kraju s posebnim zadaovoljstvom čestitam slavljeničkoj generaciji iz 53.

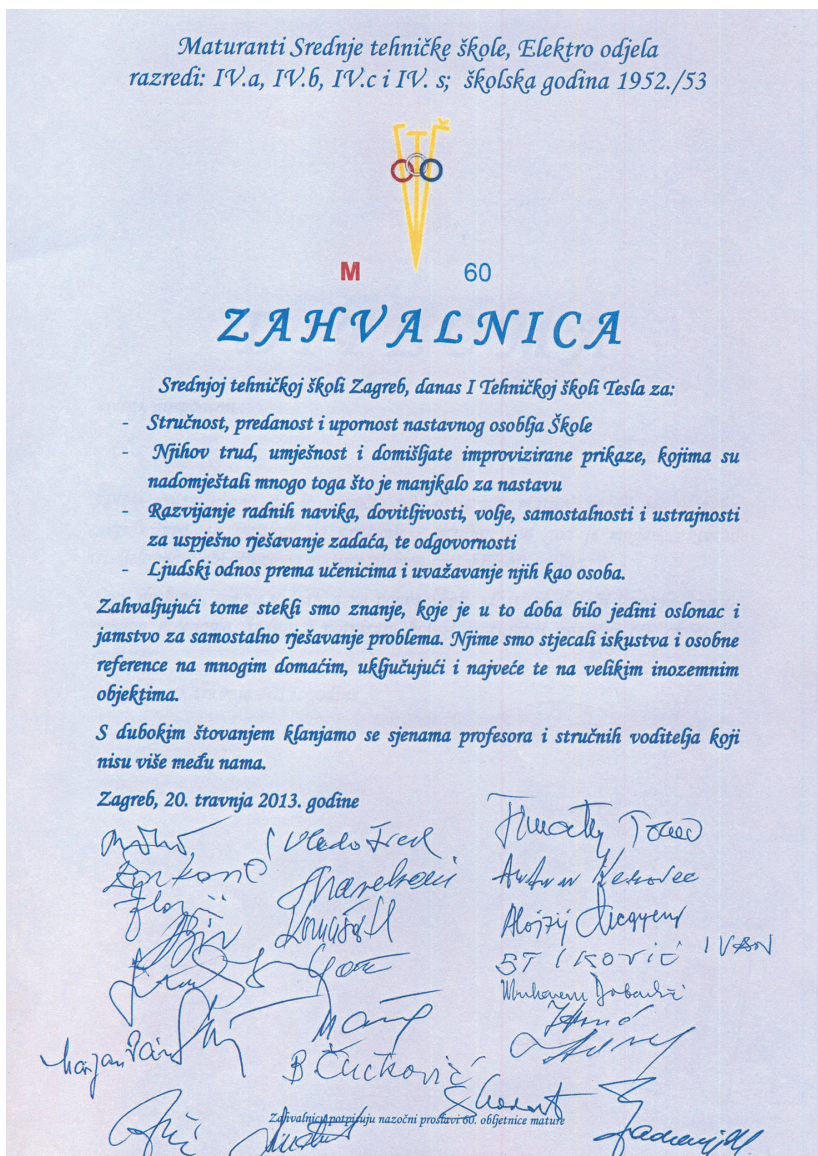
Ravnatelj I.tehničke škole Tesla

Zoran Krivačić, dipl.ing.

Sl. 2.: Pismo ravnatelja Škole od 20. travnja 2013. godine

Svatom kolegi koji je nazočio 60. i 65. obljetnici uručili smo njemu u čast, a na ponos Školi, vlastitoj obitelji i potomcima, diplomu, slike 5. i 6., za aktivno sudjelovanje na obljetnicama, koju je potpisao svaki od sudionika.

Potpisnici:

nečitak

Žarković

Marić

Nečitak

Šimatović I.

Šimunić

Pavin

Vidaković

Fresl

Mareković

Komušar

Gača

nečitak

Čučković

Horvat

Sindelić

Šimatović T.

Kerovec

Megyeri

Stiković

Dobardžić

nečitak

nečitak

Badanjak

Sl. 3.: Zahvalnica uručena Školi 20. travnja 2013. godine

Maturanti Srednje tehničke škole, Elektro odjela
razredi: IV.a, IV.b, IV.c i IV.s, školska godina 1952/53.

ZAHVALNICA

Srednjoj tehničkoj školi Zagreb, danas I Tehničkoj školi Tesla za:

- Stručnost, predanost i upornost nastavnog osoblja Škole
- Njihov trud, umješnost i domišljate improvizirane prikaze, kojima su nadomještali mnogo toga što je manjkalo za nastavu
- Razvijanje radnih navika, dovrtljivosti, volje, samostalnosti i ustrajnosti za uspješno rješavanje zadataka, te odgovornosti
- Ljudski odnos prema učenicima i uvažavanje njih kao osoba.

Zahvaljujući tome stekli smo znanje, koje je u to doba bilo jedini oslonac i jamstvo za samostalno rješavanje problema. Njime smo stjecali iskustva i osobne reference na mnogim domaćim uključujući i najveće te na velikim inozemnim postrojenjima.

S dubokim štovanjem klanjamo se sjenama profesora i stručnih voditelja koji nisu više među nama.

Zagreb, 11. travnja 2018. godine

Zahvalnicu potpisali nazočni proslavi 65. obljetnice mature

Potpisnici:

Šimunić

nećitak

Pavin

nećitak

Dobardžić

Čučković

nećitak

Komušar

Kerovec

Badanjak

Bajić

nećitak

Vidaković

Nećitak

nećitak

nećitak

Sl. 4.: Zahvalnica uručena Školi 11. travnja 2018. godine

Maturanti Srednje tehničke škole, Elektro odjela
razredi: IV.a, IV.b, IV.c i IV. s; školska godina 1952./53

M

60

DIPLOMA

kolegi, gospodinu :

Badanjak Stjepanu (IVa)

kojom potvrđujemo da je nazočio 60. obilježnici mature te da je, u duhu zajedništva, sa smislom za druženje - uređno, kad god je mogao, aktivno sudjelovao u obilježnicama mature tijekom proteklih 60 godina.

Ovu diplomu, njemu u čast, a na ponos Škole, vlastitoj obitelji i potomcima te svojim kolegama, izdaju i potpisuju kolege maturanti nazočni 60. obilježnici mature.

Zagreb, 20. travnja 2013. godine

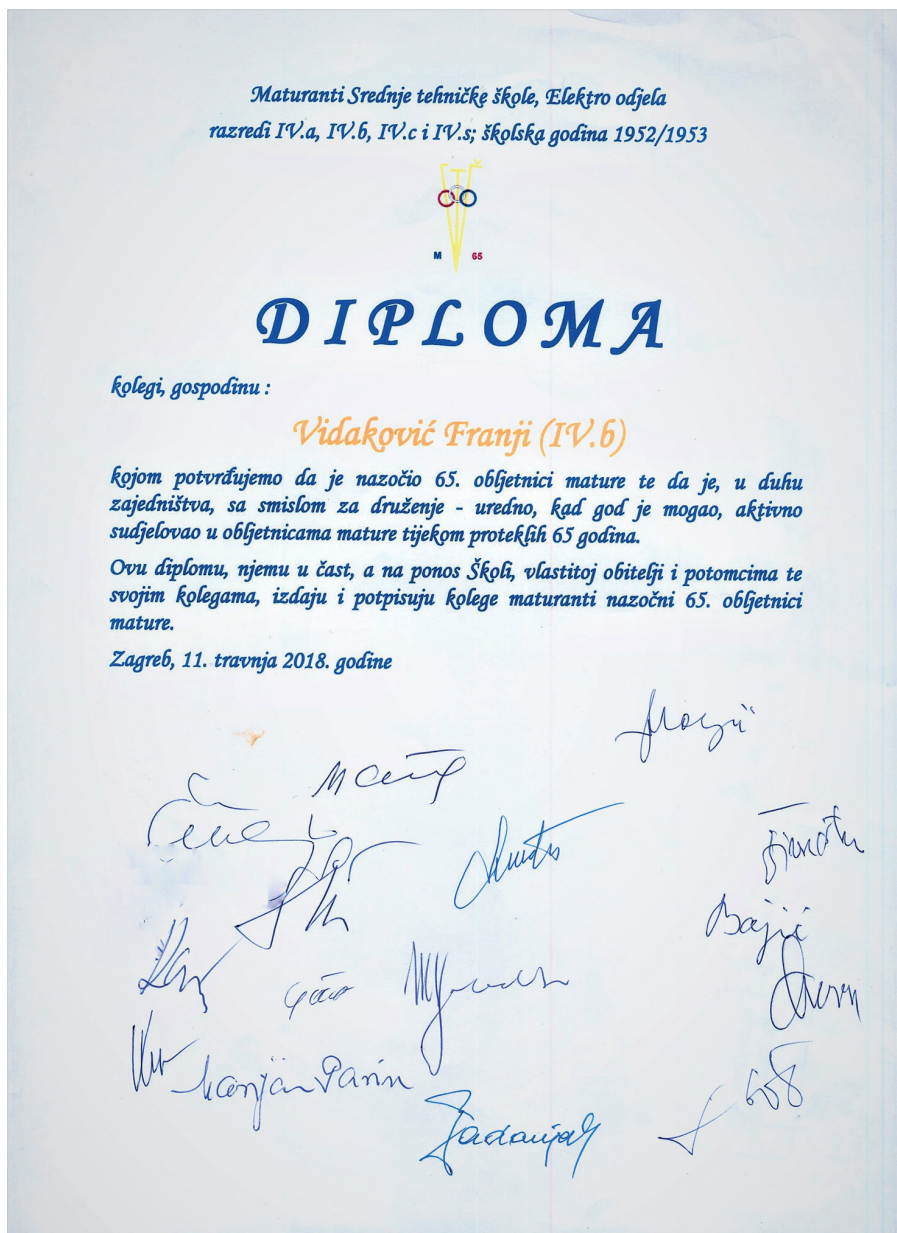
(Handwritten signatures of the graduates)

(Small text at the bottom of the signatures: Zastupnici potpisuju nazočni predstavnici obilježnice mature)

Diplomu su potpisali:

nečitak	Fresl	Šimatović T.
Žarković	Mareković	Kerovec
Marić	Komušar	Megyeri
nečitak	Gaća	Stiković
Šimatović I.	nečitak	Dobardžić
Pavin	Čučković	nečitak
Šimunić	Horvat	nečitak
Vidaković	Sindelić	

Sl. 5.: Diploma za aktivno sudjelovanje u obljetnicama mature

Diplomu su potpisali:

Čučković

Šimunić

Komušar

Kerovec

Pavin

nećitak

Dobardžić

Gača

nećitak

nećitak

nećitak

Šimatović T.

Badanjak

nećitak

Bajić

Sl. 6.: Diploma za aktivno sudjelovanje u obljetnicama mature, uručena 11. travnja 2018. godine

Osim ovih, članak sadrži i fotografije iz doba osnovnog školovanja, fotografije učenika maturalnih razreda, raspoložive fotografije sportskih aktivnosti Škole (iz vlastitih kolekcija), fotografije omladinskih radnih akcija (posuđene s interneta), fotografije *Rade Končara* i probne montaže generatora Maribor u *Radi Končaru* [2], te dio bogate kolekcije fotografija snimljenih prigodom obljetnica mature i ostalih aktivnosti (iz vlastitih kolekcija).

2. S radošću smo dočekivali ugodne, neponovljive i nezaboravne doživljaje

Mnogo toga smo tijekom četiri godine školovanja doživjeli i preživjeli. Bilo ih je šaljivih, manje šaljivih i opasnih. Navodimo neke od njih.

U prvom razredu profesor Zrinski, predavao je matematiku. Njegov recept za ispravak drugog reda bio je: “Uzmi računicu od prvog razreda osnovne škole i sve udžbenike do danas, tri kile papira i tucet olovaka i kad ih potrošiš javi mi se!” Prvi koji je izišao na megdan Zrinskom gucnuo je malo rakije za hrabrost. Šalili smo se da je želio biti ravnopravan profesoru, koji se inspirirao u birtiji *Stara ciglana* u neposrednoj blizini škole. Odgovarao je nekoliko sati bez pogreške i prošao.

Učenika koji je pri odgovaranju griješio profesor Zrinski oslovljavao je s: ‘Magare’. Zbog ‘inspiracija’ u birtiji *Stara ciglana*, profesor je na nastavu kasnio i do 20 minuta. Atmosfera u razredu bučna, ulazi Zrinski. Kolega iz prve klupe učeniku do sebe prigušeno kaže: “Mi o vuku, a magare na vrata.” U taj se čas buka utišala, a njegove tiho izrečene riječi odjeknule razredom. Zrinski mirno obavi proceduru: “Tko su redari, koga nema, tko nema zadaću”, otvori prozivnik i prozove prvog. Izlazi na ploču, dobiva zadatak koji ne zna riješiti. Zrinski proziva sljedećeg, ni taj ne zna riješiti zadatak. Tog je dana razredu od 20 učenika podijelio 19 drugih redova. Dvadeseti učenik tog dana nije bio u školi. Zaprepašteni razrednik pita: “Dečki dragi, što se dogodilo?”, a oni odgovaraju: “Nismo znali.”

U školskoj knjižnici učenici su posuđivali knjige. Namjeravajući vratiti knjigu učenik ulazi u knjižnicu, ali voditelja knjižnice nema. Pita učenik: “Je li tu profesor Gico, trebam vratiti knjigu?” Šef elektro-odjela diplomirani inženjer Opitz pita ga koga traži, a učenik ponavlja već izrečeno. Opitz kaže da se time bavi profesor Gregurić. Shvativši da je pogriješio, učenik se izvlači izjavom da su mu kolege slabostrujaši rekli da se voditelj knjižnice tako zove. Bio je to đački nadimak profesora, ali to učenik nije znao.

Imali smo i jednu uspješnu intervenciju hitne pomoći. U gimnastičku dvoranu na 6. katu dolazi profesor Mitak (predvojnička), prijatelj profesora Vižintina. Dok ostatak učenika vježba, Mitak se lopta s nekolicinom koji zabušavaju u kutu. U

jednom trenutku lopta leti okomito uvis i razbije okno na krovu. Veliki komad stakla pada, Mitak ga želi zaustaviti i podmeće ruke. Pritom su mu ruke izvučene iz rukava, staklo pada na žile zapešća i presijeca ih. Krv je šiknula iz rane. Pritrčali su profesor Vižintin i ostali učenici. Uspjeli su mu zaustaviti krvarenje. Najsnalažljiviji učenik u majici i gaćicama hitro se sjurio sa 6. kata u prizemlje, uletio u neku sobu među zbunjene djelatnice tražeći telefon da nazove hitnu pomoć. Operacija je profesoru Mitaku spasila žile i tetive i mogao se služiti rukom.

U četvrtom razredu bilo je važno znati kakve su nam ocjene. U razredu nije bilo katedre pa je stol profesora bio sučelice na istoj razini sa stolom učenika iz prvog reda. Kad bi se učenik, jedan od najviših u razredu, uspravio na sjedalu i nagnuo naprijed, mogao je vidjeti ocjene u otvorenom prozivniku. Ispočetka je obavještavao zainteresirane o ocjenama, a zbog povećane potražnje načinio je tablicu na arku formata A4 i zapisivao ocjene. Vrlo brzo je otišao korak dalje. Na satu Enciklopedije veza, koje je predavao mladi profesor Blaževac, usudio se zamoliti ga da pregleda prozivnik. Iznenađenom neuobičajenim zahtjevom, učenik objasni profesoru da kao predsjednik razreda u dogovoru s razrednikom vodi nadzor nad ocjenama. Profesor prihvća objašnjenje i učenik je svaki put na njegovu satu prepisivao nove podatke u svoju listu ocjena. Pred kraj školske godine, kad su bile u tijeku sjednice, profesorica Kosović se žali da je prozivnik na sjednici pa ona ne zna koga još treba pitati. Učenik joj ponudi svoju listu ocjena, točnu kopiju onih u prozivniku. Osupnuta ponudom pita ga kako je došao do toga. Objašnjava na isti način kao i profesoru Blaževcu, a razred ga podržava.

Profesorica Aleksandra Pleše, predaje ruski. Jednom zgodom nezadovoljstvo domaćom zadaćom duhovito je komentirala: "Rekla sam napisati sadržaj kratko i jezgrovito, a ne kratko i jezovito."

U zadnjem tromjesečju četvrtog razreda učenik koji je kasnio s programima te odgovarati još neke predmete zamolio je predsjednika razreda da mu kad ima u rukama prozivnik u njega upiše ocjenu iz ruskog, jer nije pitan, a nema vremena za ruski. Bio je to nadasve drzak i opasan zahtjev. Obojici je u pitanju matura, jer tko zna koliko je kažnjiv takav čin. Uporan u zahtjevu, učenik je uspio nagovoriti predsjednika razreda. Predsjednik razreda shvaća rizik da to treba prvom prilikom brzo učiniti, a da prije toga treba dobro proučiti kakvom pisaljkom profesorica Pleše upisuje ocjene i kako ih i gdje unutar rubrike upisuje. Sve je to nekako svladao, uključujući i kako i gdje upisati brojku 3 (traženu razinu ocjene) da bude istovjetna njezinoj, ali kad je trebao to učiniti drhtale su mu ruke. Znao je da to mora učiniti brzo, točno i neopažen, a pogrešku ne može ispraviti. Iskoristio je priliku kad je profesor Blaževac šetao razredom. Bio je toliko napet da nije čuo ništa od onog što je profesor govorio. No, to nije bio kraj. Profesorica predzadnjeg dana škole kaže učeniku da se ne sjeća kad ga je pitala, a vidi upisanu ocjenu. Tad je došao do izražaja timski rad razreda. Uspjeli smo je uvjeriti. Taj je grijeh predsjednik razreda priznao

profesorici na 25. obljetnici mature. Izvanredno se snašla rekavši: “Znala sam da je tu nešto mutno, ali nisam htjela da zbog ruskog ne maturira.”

Na maturi diplomirani inženjer Židovec vodi ispit iz električnih strojeva. Pitanje glasi: karakteristike istosmjernog paralelnog generatora. Učenik na ploči nacrtava dijagram i počne tumačiti. Na to Židovec kaže: “Nije!” Učenik zastane, pregleda dijagram, ponovi u sebi što je što i ponovi ono što je već rekao. Židovec ponovno kaže: “Nije!” Učenik zna da su dijagram i odgovor točni, ali zašto Židovec kaže: “Nije!” Dosjetio se rješenju i pokazujući na dijagramu li nije karakteristika, kaže: “Ovo je to”, pokazujući prstom na oznaku karakteristike. Židovec nije reagirao. Kad ga je učenik nakon 20 godina pitao zašto je tako postupio, Židovec odgovara: “Htio sam vidjeti kako ćeš se snaći.”

U drugom razredu, nakon polugodišta, učenika s četiri negativne ocjene razrednica profesorica Kosović opominje da će pasti godinu i pita ga kad će se popraviti, a on joj odgovara da će se “postepeno popraviti”. Na njezine riječi da će biti sretan ako bude imao dva popravka, učenik joj hrabro odgovara: “Proći ću bez popravaka, makar imao dvojki kao pas buha.” Na njegovu sreću tako je i bilo. U četvrtom razredu taj se učenik trgnuo i bio najbolji u razredu. Profesorica Kosović ga pohvali pred razredom, a on je podsjeti da joj je u drugom razredu obećao kako će se “postepeno popraviti”.

Složene sheme predmeta Enciklopedija elektrovezava nacrtali smo grafitnom olovkom na ploču kako ih ne bismo morali učiti napamet. Na crnoj se ploči crni trag grafita nije vidio. Kako je svjetlo dolazilo s lijeve strane široke ploče, mali pomak unazad isticao je sjaj grafita. Profesor koji je inače tijekom ispitivanja sjedio za katedrom, neočekivano je ustao i prošetao uz učenika pored ploče. Vraćajući se, primijetio je sjaj grafita na ploči, pogledao ga izbliza i strogim glasom pitao: “Tko je nacrtao te šeme?” Razred glumi iznenađenje, netko se brže-bolje dosjetio da je u suprotnom turnusu u toj učionici R-razred (radio) i kaže: “To su sigurno oni nacrtali”, što je profesor prihvatio, ali je zahtijevao da se sheme izbrišu.

Diplomirani inženjer Hergešić, predavač predmeta Enciklopedija strojarstva, proziva učenika i postavlja mu pitanje: “Što znaš o parnoj turbini?” Učenik nije znao mnogo o parnoj turbini. Zato je polako i odmjereno počeo opisivati parnu turbinu da bi odjednom nastavio opisivati ‘dizl-motor’. Profesor nije reagirao na učenikovu ‘lukavštinu’. Kad je učenik završio opis ‘dizl-motora’, profesor mu kaže: “Ovo je za jedan.” Učenik se usprotivio, no profesor ga ušutka rekavši: “Nisi odgovorio na pitanje.”

Profesor Domaćina, Dalmatinac, predavao je u trećem razredu Ekonomiku, a u četvrtom razredu Izgradnju države. Na spomen Talijana raspriča se što su radili za vrijeme rata i prođe sat. Tu smo smicalicu uspješno koristili, posebno kad je trebalo odgoditi ispitivanje.

U zadnjoj godini školovanja paralelni se razred potužio da profesor Domaćina našem razredu gleda kroz prste. Jednog dana profesor Domaćina ulazi u

razred, a uz njega još jedna osoba, koja sjeda u zadnju klupu. Domaćina otvara prozivnik i želi ispitivati. Opravdavamo se da smo ovaj tjedan na praksi i da nismo spremni za odgovaranje. Domaćina ne uvažava, nastavlja ispitivati, no sve je dobro prošlo, za nas i Domaćinu. Dobri odgovori u za nas nepovoljnom trenutku, pred svjedokom, odbacili su pritužbu.

Diplomirani inženjer Canjuga predaje matematiku. Učenik kojeg prozove izlazi na ploču s bilježnicom i predaje je profesor. Jedan učenik kojem matematika nikako nije išla napamet je naučio sve zadatke iz bilježnice. Canjuga mu zadaje zadatak iz bilježnice, ali promijeni jedan član u zadatku. Bilušić smjelo krene, ali ga zbunjuje taj promijenjeni član i ne može riješiti zadatak. Canjuga ne priznaje nikakvu ispriku da učenik nije imao vremena napisati zadaću. Matematika je zadnji blok-sat. Canjuga ga kori zašto se za velikog odmora natje-ravao umjesto da prepíše zadaću od kolege.

Uobičajeno maturarno putovanje onemogućila je neimaština. Unatoč tomu, razred koji je vodio diplomirani inženjer Canjuga uspio je organizirati dvodneвно putovanje u Rijeku i Postojnu. Najzanimljivija je bila, naravno, Postojnska špilja. Pitali su se učenici kako će izići nakraj s Canjugom. Poznavali su ga kao ozbiljnog, strogog i zahtjevnog kako bi ozbiljno shvatili školu. Iznenadio ih je svojim dubokim razumijevanjem mladih ljudi, bogatim iskustvom, memorijom, duhovitošću i ponekim savjetom. Na 15. obljetnici mature bio je zvijezda večeri, okružen bivšim učenicima, razmjenjujući s njima mnogobrojna sjećanja i svojim opaskama izazivao salve smijeha.

Jednom godišnje nogometna utakmica profesora Tehničke škole protiv profesora Građevinske škole pružala je učenicima priliku da pri navijanju dobace poneku šaljivu opasku na račun profesora.

Polako i neprimjetno nizale su se godine. Obilježavanje obljetnica postalo je lijepa tradicija i, brže nego što smo očekivali, ove je godine pred nama 67. obljetnica mature. Imajući u vidu da nas je život 'odveo' na različite strane, a posljednjih godina 'pritišće' nas i 'breme' naše dobi, ocjenjujemo da je odaziv na naše obljetnice zadovoljavajući, tablica 1.

Tablica 1.: Zbirni pregled odaziva po obljetnicama mature

15. obljetnica	19. 10. 1968.	43 sudionika
20. obljetnica	9. 6. 1973.	43 sudionika
25. obljetnica.	18. 11. 1978.	43 sudionika
30. obljetnica	21. 5. 1983.	41 sudionik
35. obljetnica	28. 5. 1988.	40 sudionika
40. obljetnica	9. 10. 1993.	37 sudionika
45. obljetnica	28. 11. 1998.	33 sudionika
47. obljetnica	20. 5. 2000.	26 sudionika
50. obljetnica	24. 5. 2003.	32 sudionika
55. obljetnica	23. 8. 2008.	23 sudionika
60. obljetnica	20. 8. 2013.	25 sudionika
65. obljetnica	11. 4. 2018.	16 sudionika

Kako bi uzvanici pravodobno uskladili svoje obveze i planirali dolazak na mjesto susreta, obavijest o datumu susreta slali smo pravodobno unaprijed i po potrebi dopunjavali telefonskim pozivima. Na osnovi činjenice da se ni jedna pozivnica nije vratila, vjerujemo da smo raspolagali točnim adresama. Kolege s kojima smo u kontaktu trajno su zainteresirani da se nađemo u što većem broju. Prisjetimo se jedinstvenih događaja, ugodnih iznenađenja i radosti: povodom 40. obljetnice kad je došao kolega kojeg 40 godina nismo vidjeli, a na 50. obljetnici osvanuo je kolega kojeg punih 50 godina nismo vidjeli!

Malo je ljudi naše dobi koji su zajedno obilježili 65. obljetnicu mature, neponovljiv i nezaboravan doživljaj koji nam je uljepšao 'jesen' naših života i zbog toga se osjećamo povlaštenima, jer dio naših kolega nije, nažalost, doživio ni 65. godinu života, a preživjeli su proslavili 65. obljetnicu mature. Tomu dodajemo činjenicu da mnogi naraštaji nakon 50. obljetnice posustanu. Za razliku od toga, lijepo je čuti i doživjeti da naši kolege izražavaju želju da se i dalje sastajemo i održavamo ljudske, kolegijalne i prijateljske odnose.

3. Zagrebačka STŠ kao savezna škola zadužena za obrazovanje tehničara

Podsjetimo se da je 1. prosinca 1946. u velikoj dvorani hotela *Dubrovnik* svečano otvorena Savezna (srednja) tehnička škola u Zagrebu. Osjećaj zajedništva našeg naraštaja i potreba za druženjem nastali su u vrijeme kad su na ovim prostorima još tutnjali odjeci ratnih bubnjeva Drugog svjetskog rata, a ljudi bili suočeni s njegovim posljedicama, uključujući civilizacijske i ideološke sukobe te prestrojavanja.

Bila su to teška vremena, kad su osnovne životne potrebe (hrana, odjeća i obuća), bile ograničene, škrto odmjerenim 'karticama' i 'točkicama'. Ni kruh se nije mogao kupiti u slobodnoj prodaji, a privatno vlasništvo bila je ideološki zabranjena kategorija. Istodobno, zbog sukobljenih političkih interesa istoka i zapada, Sovjetski Savez je posredstvom Informbiroa u dijelu našeg okruženja, ekonomskim blokadama te političkim i oružanim provokacijama, želio ostvariti vlastite političke ambicije.

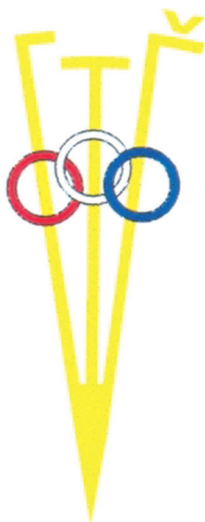
U takvim okolnostima, u šk. god. 1949./1950. počelo je na Srednjoj tehničkoj školi stručno osposobljavanje novog naraštaja mladih zanesenjaka željnih znanja i odgovora na pitanje: "Što je to električna energija i kako njezinom korisnom primjenom, među ostalim, i širokoj populaciji pružiti civilizacijska postignuća elektrifikacije?"

Bilo je to vrijeme 'petoljetki', u čijim je programima elektrifikacija države bila neizostavan uvjet, i za potrebe opće potrošnje i za potrebe planirane

industrijalizacije. U to je doba Hrvatsku od prvih pionirskih pothvata uvođenja električne energije u svakodnevnu uporabu, bilo za rasvjetu, bilo za pogon električnih strojeva, naprava i industrijskih postrojenja, dijelilo više od pola stoljeća. Nažalost, politika vlasti između dva rata zanemarivala je razvoj Hrvatske, uključujući i njezinu elektrifikaciju, zbog čega je zaostajala u tom dijelu.

Nova “narodna vlast”, ustrojena nakon Drugog svjetskog rata, svojim je ambicioznim planovima predviđala i elektrifikaciju zemlje. Provedba tog programa hitno je i nužno zahtijevala kvalificirano i stručno osoblje – tehničare. Za njihovu izobrazbu bila je određena Tehnička škola u Zagrebu, s odjelima: strojarSKI, elektro, kemijski, građevinsko-arhitektonski i geodetski i stoga je imala status savezne škole. To je bio znak vrijednog priznanja, ne samo Školi nego i Zagrebu i Hrvatskoj, a dodijeljen joj je ponajprije zahvaljujući visokim kriterijima. Rezultat takvih kriterija bio je da su iz škole ‘izlazili’ dobro obrazovani tehničari. Nedvojbeno je da je za to velikim dijelom bilo zaslužno nastavno osoblje Škole.

Želimo istaknuti da je Škola svojim učenicima omogućila, za ono doba, nešto rijetko, čime će skretati pažnju na sebe i Školu. Bila je to Značka Škole, slika 7. Svi su učenici dobili “srebrne”, a oni koji su se istaknuli svojim sportskim rezultatima dobili su “zlatne”. Bilo je to za ono doba nešto posebno, nešto čime smo se razlikovali od učenika ostalih škola, koji nisu imali takvo obilježje. Tek mnogo kasnije razvijena je strast izrade i prikupljanja svih vrsta znački. Treba reći da smo svoje značke nosili s ponosom, svjesni da ćemo postati tražene osobe, stručnjaci koji će usvojeno znanje unaprijediti iskustvom i rutinom i time ostaviti trag u svojem radnom okruženju.

Sl.: 7.: Značka Škole

4. Načelo: jedanput naučeno, nikad zaboravljeno

Nakon početnog obrazovanja prema skraćenom trogodišnjem nastavnom programu, šk. god. 1949./1950. uveden je cjelovit, opsežan i vrlo zahtjevan četverogodišnji nastavni program. Uvažavajući potrebe iz prakse, prvi put je uvedeno usmjerenje u trećem i četvrtom razredu za stručno obrazovanje tehničara “jake”, odnosno “slabe” struje. Stručno teorijsko znanje dopunjavano je praksom u, za ono doba, dobro opremljenim radionicama (modelarija, bravarija, limarija, elektro-radionica, elektro-laboratorij, mehanička radionica, strojna obrada, laboratorij slabe struje). Nakon drugog i trećeg razreda učenici su upućivani na obveznu jednomjesečnu praksu u odabrana poduzeća. Dobra stara kineska poslovice opisuje praksu kao: Čujem – zaboravljam, vidim – pamtim, radim – razumijem!

Pod utjecajem u to doba vladajućeg uvjerenja da program tehničke škole, a posebno njegov praktični dio, nije prikladan za djevojke, u elektro-odjel se upisalo tek nekoliko polaznica, od kojih je samo jedna uspješno završila školovanje.

U vrijeme našeg školovanja, s oko 20 učenika u razredu, bila je olakšavajuća, ali i otežavajuća okolnost. Mogućnost češćeg ispitivanja profesorima je osiguravala bolji uvid u razinu znanja, a za učenike je to bilo veće opterećenje. K tomu su uvijek morali biti spremni odgovoriti i na poneko iznenadno pitanje tijekom predavanja. Neki profesori su, tumačeći novu nastavnu jedinicu, zahtijevali aktivno sudjelovanje učenika i od njih tražili određenu definiciju, spoznaju ili formulu iz ranije nastavne jedinice, ponekad i iz nižih razreda. Tko to nije znao, snosio je posljedice. Očito je da se i takvim pristupom nastojalo nas mlade priviknuti na načelo: jednom naučeno, nikad zaboravljeno. Poznate su uzrečice jednog od profesora: “Tehničar – dovitljivac” i “Tehničar bez olovke je kao vojnik bez puške.”

5. Manjkalo je svega, osim truda profesora

Promatrano danas, uz 67-godišnji vremenski odmak, naš naraštaj i mnogi iza nas, svoj uspjeh mogu zahvaliti predanosti i upornosti nastavnog osoblja Škole. Spomenuta opća životna oskudica odnosila se i na sve ono potrebno za nastavu, počevši od udžbenika, bilježnica i pribora za pisanje.

Nedostatak udžbenika uspješno je nadomještala ‘živa’ riječ profesora, zapisana u učeničkim bilježnicama. Svjesni svih ograničenja, profesori su tomu prilagođivali svoja predavanja. Pojedini profesori su diktirali, a neki su od njih ritam predavanja usklađivali s mogućnostima brzopisućih učenika. Njihove su bilježnice bile dragocjeni izvori iz kojih su ostali učenici dopunjavali svoje

zapisne ako tijekom nastave nešto nisu stigli zapisati. Pomanjkanje nastavnih sredstava, pomagala i modela za zorno prikazivanje određenih nastavnih tema zahtijevalo je velik napor profesora, a još više učenika. Profesori su se trudili domišljatim improviziranim prikazima nadomjestiti nedostajuće. Njihov pristup potvrđivao je istinitost uzrečice: "Nije znanje znanje znati, već je znanje znanje dati." Uz to, koliko su nastavni program i financijske mogućnosti dopuštali, organizirali su posjete tvornicama, gradilištima i energetskim objektima, nastojeći učenicima što više približiti ono s čim će se susretati u praksi. Tomu je pridonosila spomenuta praksa u školskim radionicama i laboratorijima te jednomjesečna ferijalna praksa nakon drugog i trećeg razreda.

Ostali pribor nužan učenicima tehničke škole (šestar, pomično ravnalo, trokuti i crtača daska) bio je pravo 'blago', a i ono što je bilo dostupno ponekad je bilo upitne točnosti. Razlike mjerila na ravnalima nisu bile male, a do čega je to dovodilo ilustrira sljedeći slučaj. Jedan od profesora zahtijevao je da zadani program (čitaj: crtež na A3 formatu, u tušu) svi učenici predaju istog dana. Ako samo jedan učenik nije do zadanog roka završio svoj rad, svi ostali nisu mogli predati svoje. Kad su svi učenici predali programe, profesor ih je stavio jednog iznad drugog i poravnao po visini i širini. Zatim je izvadio svoje logaritamsko računalo, u čiju točnost je vjerovao, i izmjerio format. Programi koji su formatom bili izvan tolerancije od ± 5 mm od dimenzija zadanog formata bili su vraćeni. Učenici su prosvjedovali i svojim ravnalima dokazivali da su poštovali zadani standardni format. Tad su ustanovili da se mjerne crte među nekim ravnalima na dužini od 500 mm razlikuju i više od ± 5 mm!?! Uvjeren tim nespornim argumentom, profesor je prihvatio programe, ali zahtijevao je da ubuduće svi učenici format papira na kojem će nacrtati program izmjere jednim mjerilom. Na taj smo način naučili što je: zadani rok i etalon.

Oslovljavanje s 'dečki dragi' jednog od profesora – samo je jedna od potvrda primjerenog odnosa prema nama i svojevrsnog uvažavanja nas učenika kao osoba.

Okolnosti su zahtijevale osloniti se na vlastito znanje, što je posredno utjecalo na to da su se učenici trudili (neka to ne bude nazvano neskromnošću), usvojiti što veću količinu znanja kako bi uspješno rješavali probleme.

U to doba pojavila su se prva logaritamska računala domaće proizvodnje, najprije staklena, a potom od voštanog papira. Učenici su ih kupovali i tražili od profesora da ih pouče kako s pomoću njih računati. Ambiciozniji su iz knjižnica posuđivali udžbenik profesora Apsena i učili sami. Time su sebi uštedjeli puno mučnog računanja "pješice" (džepna računala tad nisu bila ni u kategoriji znanstvene fantastike).

6. Radne navike, dovitljivost, volja, samostalnost i ustrajnost za uspješno rješavanje zadaća

Rezultati opisanog pristupa nastavi i učenju nisu izostali. Zahvaljujući tomu, učenici s ispitom zrelosti bili su osposobljeni preuzeti odgovorne zadaće. Bio je to naraštaj željan znanja, uspjeha i stručne afirmacije, a potrebe ‘programa elektrifikacije’ u velikom opsegu to su omogućavale, bez obzira na teško stanje u državi. Mnogi su već nakon mature, na toj stručnoj razini postigli zapažen uspjeh i radili kao čelnici u poduzećima. Dio kolega obrazovanje je nastavio na višim školama i fakultetima, a oni najambiciozniji stekli su znanstveni naslov tadašnjih magistara, pa čak i doktora znanosti. Premda su pojedini kolege u kasnijem školovanju promijenili struku, ono što im je tehnička škola ‘dala’ – nije izgubljeno. A ‘dala’ im je radne navike, dovitljivost, volju, samostalnost i ustrajnost za uspješno rješavanje zadaća, a to je primjenjivo u svakoj struci.

Ideološki utjecaji i pritisci tijekom školovanja, polazeći od političkog nadzora nad provedbom učeničkih obveza, nisu mimoilazili ni naš naraštaj. Pouzdano sredstvo i vodeća snaga za njihovu provedbu bili su partijski aktivisti starijih godišta, kojih je bilo i u Školi. Primjenjivani postupci upozoravali su da je ponekad bilo važnije u određenom trenutku preuzeti obvezu negoli ispuniti je. Primjerice, nakon polugodišta u jedan od prvih razreda dolaze omladinski rukovodioci, skojevci, učenici završnih razreda. Od učenika s negativnim ocjenama zahtijevaju obvezu do kojeg roka će ih ispraviti. Učenik s četiri negativne ocjene obvezuje se ispraviti ih u roku od dva tjedna. Nakon njega, učenik s dvije negativne ocjene obvezuje se da na kraju godine neće imati ni jednu negativnu ocjenu. Skojevce to nije zadovoljilo i energično zahtijevaju rok do kojeg će negativne ocjene ispraviti. Pritom mu kao primjer i poticaj navode učenika koji se obvezao četiri negativne ocjene ispraviti u roku od dva tjedna. Učenik im je hrabro odgovorio da ostaje pri svojoj obvezi i dodao kako se onaj drugi, doduše, obvezao ispraviti četiri negativne ocjene, ali nije se obvezao da na kraju godine neće imati ni jednu negativnu ocjenu. Jedan od skojevaca očito je shvatio da je obveza učenika s dvije negativne ocjene kvalitetnija i ozbiljnija. Nakon kratke međusobne konzultacije, prihvatili su njegovu obvezu. Uzgred valja spomenuti da kasnije nitko nije provjeravao jesu li preuzete obveze ispunjene. Bio je to svojevrsan uvod u ono s čim smo se često susretali u praksi – pritisak da se preuzme obveza samo zato što je u određenom trenutku imala ‘političku težinu’, bez obzira na njezinu ostvarivost, jer kasnije o tome nitko nije vodio računa. Svojim usmjerenim jednomnanim svjetonazorom i ponašanjem, partijski aktivisti svim su silama nastojali djelovati na mladež i kreirati društvenu klimu u Zagrebu. Među ostalim, trudili su se ‘klasnom borbom’ ukloniti ‘buržoaske navike’ i uobličiti svjetonazor, ponašanje, zabavu, odijevanje i

frizure mladih. Tehnička škola imala je dva cilja. Osim izobrazbe, u to doba itekako potrebnog stručnog kadra, trebala je tom kadru dati jednako prioritetan cilj – ideološko-političku zrelost! Odlaskom političko-ideološki usmjerenih aktivista prevladala je stručnost.

Radne akcije u ono su doba bile obvezne za sve skupine stanovništva. Neke od njih organizirala je Narodna fronta. Građani su pozivani da nakon radnog vremena obavljaju, primjerice, istovar ugljena na željezničkim postajama ili jednostavne radove na gradnji novih stambenih zgrada u gradovima. Pritom nije bilo iznimaka. Onaj tko nije sudjelovao, nije mogao dobiti dozvolu za nabavu ogrjeva. Samohrana majka slabog srca jednog od naših kolega nije mogla sudjelovati u akcijama. Zamjenjivao ju je njezin 13-godišnji sin. Prijavljivao se na majčino ime jer se kućanstvo vodilo na nju. Voditelj akcije s razumijevanjem je prihvaćao zamjenu i dječaku davao posao u skladu s njegovom dobi. To je ostalim sudionicima dalo priliku da se našale s njim nazivajući ga majčinim imenom.

Sl. 8.: Omladinska pruga Doboј – Banja Luka 1951., ‘posuđeno’ s interneta

Među društvene obveze učenika ubrajalo se sudjelovanje na omladinskim radnim akcijama (ORA), tj. željezničke pruge Šamac – Sarajevo, Banja Luka – Doboј, Pionirski grad, Studentski grad, slika 8. To su organizirali, nadzirali i na gradilištima vodili politički angažirani učenici. Učenici koji su se javili imali su prednost da pri kraju školske godine budu prvi ispitani. Profesori su očito dobili instrukciju da takvim učenicima progledaju kroz prste, bez obzira na pokazano znanje. To je procurilo do učenika pa su neki zaključili da je bolje mjesec dana biti na gradilištu, gdje će doduše raditi, ali se i zabavljati, umjesto

Sl. 9.: Udarničkom značkom okičen sudionik omladinske radne akcije Šumska pruga Vrata – Rogozno (Gorski kotar, 1948.)

učiti. Ako oni koji postignu vrhunske rezultate budu proglašeni udarnicima, imat će dodatni bonus u idućoj školskoj godini. Neki od naših kolega sudjelovali su na takvim radnim akcijama već kao učenici viših razreda sedmogodišnjih škola, slika 9.

O tome kakva je bila briga o učenicima na radnoj akciji gradnje Pionirskog grada u Zagrebu, govori primjer dvaju 14-godišnjih zagrebačkih sudionika. Nakon dva dana na gradilištu, pod vrelim ljetnim suncem, zaključili su da je to za njih prenaporno. K tomu, nezadovoljni hranom i neudobnim ležajevima na dasnama, odlučili su napustiti gradilište. Trećeg dana, u vrijeme odmora nakon ručka, jedan po jedan iskrali su se iz barake, provukli kroz grmlje, ‘švercali’ se Pionirskim vlakom i sretno stigli kući. Iako su u kampu bile večernje prozivke, a njihove adrese poznate, nitko ih nije tražio. Očekivali su da će početkom nove školske godine biti pozvani na odgovornost, no to se nije dogodilo. Shvatili su da je politički nadzor popustio.

Neusporedivo stroži ‘klasni’ pristup u školi, đачkom domu i izvan toga, u razdoblju od 1947. do 1950. godine, opisan je u djelu *Povijest jednog povjesničara* autora Dragutina Pavličevića. [1]

Unatoč zahtjevnim programima Savezne tehničke škole i dosljednom izvođenju nastave, našlo se vremena i za sportske aktivnosti u okviru tjelesnog odgoja. Tjelesni odgoj sastojao se od vježbi na gimnastičkim spravama (preskok preko kozlića, ruče, konj s hvataljkama, karike, preča i na tlu) u gimnastičkoj dvorani na 6. katu školske zgrade. Aktivnosti tjelesnog odgoja na srednjoškolskom igralištu u neposrednoj blizini Škole sastojale su se od atletskih disciplina (trčanje, skok u vis, skok u dalj, bacanje kugle), te odbojke, košarke i tadašnjeg

rukometa. Učenicima smještenim u Domu tehničkih škola na Selskoj cesti nogomet nije bio dostupan. Učenici s prebivalištem u Zagrebu imali su prednost baviti se nogometom.

Pod okriljem tjelesnog odgoja naš je naraštaj postizao zapažene rezultate u sportskim disciplinama:

- Na sportskom natjecanju srednjih škola grada Zagreba u atletici, 1953. godine učenici Škole osvojili su drugo mjesto. Pritom je zapažen skok u dalj učenika Škole, dužine 6,15 m (bez posebnog treninga i priprema).
- Na prvenstvu srednjih škola Hrvatske u gimnastici, 1953. godine, vrsta Škole osvojila je prvo mjesto, a na prvenstvu države drugo mjesto u svojoj kategoriji.

Sl. 10.: Kranjska Gora, skijaška škola (1951.)

Bilo bi nepotpuno izostavimo li ostale sportske aktivnosti. Zimske sportske aktivnosti na snijegu počele su na Činovničkoj livadi na Sljemenu. Nakon svladavanja “padavice”, za one koje su privlačili zimski sportovi, Škola (čitaj: profesor tjelesnog odgoja) je, unatoč sveopćoj neimaštini, tijekom zimskih praznika organizirala tečajeve alpskog skijanja i skijaškog trčanja u Kranjskoj gori, slika 10. Oprema je posuđivana od Narodne armije. Nezaboravni ‘snježni dani’ motivirali su nekolicinu da postanu učitelji skijanja. Tijekom ljetnih praznika

Sl. 11.: Ljetovanje u organizaciji Škole (Rijeka, 1951.)

Škola je organizirala ljetovanja na Jadranu (Hvar, Split, Rijeka), gdje su učenici poučavani vještinama plivanja, slika 11.

7. Ušli smo u svijet rada u vrijeme intenzivne elektrifikacije i sudjelovali u njezinim ključnim razdobljima

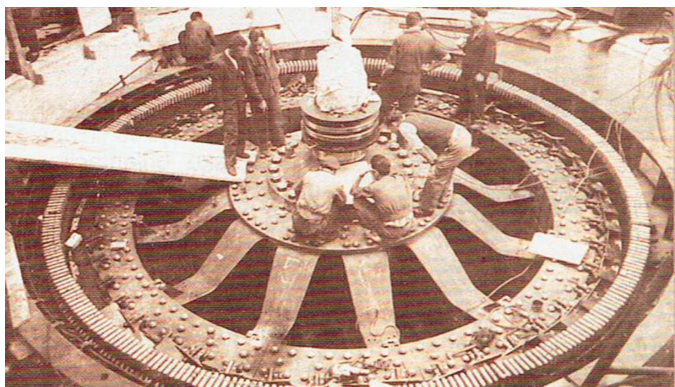
Valja podsjetiti da je u to doba izgradnja energetske izvora, prijenosnih i distribucijskih sustava bila važna karika, ne samo planirane industrijalizacije nego i elektrifikacije zemlje uopće. Stjecajem okolnosti, naš je naraštaj 'ušao u svijet rada' u vrijeme dovršenja HE Vinodol (proizvodnja energije počela 1952. godine), u vrijeme kad su postavljani temelji prijenosnog sustava 110 kV, distribucijskog sustava 35 kV i 10 kV i posebno niskonaponskih mreža opće elektrifikacije Hrvatske.

Intenzivna elektrifikacija zahtijevala je odgovarajuću opremu koju nije bilo lako nabaviti. U tu svrhu počelo je osnivanje domaće industrije koja će tu opremu proizvoditi. Tako je, među ostalim, konfiskacijom Siemensova ogranka u

Sl. 12.: Tvornica Rade Končar 1921. godine [2] i 1988. godine [3]

Zagrebu nastao *Rade Končar*, slika 12., tvornica elektroopreme (generatora, elektromotora, transformatora, opreme za rasklopna postrojenja, opreme za upravljanje elektropostrojenjima). Kad je Rezolucijom Informbiroa od 28. lipnja 1948. godine tadašnjoj Jugoslaviji uskraćena svaka politička, vojna i ekonomska pomoć, čak joj se prijetilo i vojnom intervencijom, vlastita proizvodnja već je bila osnovana i na sebe preuzela sve što je mogla, a ponekad čak i više od toga. Jedna od prvih elektrana, HE Mariborski otok (1948.), slika 13., izgrađena je dijelovima generatora ranije naručenih iz Austrije. Manjkajuće dijelove izradili su i montažu izveli stručnjaci i radnici *Rade Končara*. Zanimljivo je da su se u to doba *ne samo u Končaru nego i u nekim drugim poduzećima pojavili daroviti, inovativni, karizmatični stručnjaci koji su ostvarili velik razvoj industrije* [2]. Izgradnja 110 kV prijenosnog sustava potaknula je odgovarajuću

Sl. 13.: Probna montaža generatora za HE Mariborski otok [2]

industrijsku potporu, za što je, među ostalim, osnovano poduzeće Dalekovod. Velike količine raznovrsnih vodiča isporučivala je tvornica ELKA.

Osim tih poduzeća osnovan je niz drugih koja su proizvodila elektroopremu, što je tehničarima pružalo široku mogućnost zapošljavanja. Treba reći da je podlogu pružila činjenica što su u Zagrebu osim Siemens-a bili *Elin, Noris, AEG, Pasma, Croatia i Munja*. [2]

Iz Priloga 6., Zaposlenja maturanata Tehničke škole u Zagrebu šk. god. 1952./1953., saznaje se da su se maturanti te generacije zaposlili u:

- elektroprivredi Hrvatske, Crne Gore, Slovenije, BiH – proizvođačima i distributerima električne energije
- poduzećima proizvođačima elektroopreme: proizvođaču krupne elektroopreme *Rade Končar* Zagreb, specijaliziranom građevinskom poduzeću Dalekovod Zagreb, poduzećima TEP Zagreb, *Vlado Četković* Zagreb, ELKA Zagreb, Elektrokontakt Zagreb, ATM Zagreb, Energoinvest Sarajevo, Industroinvest Beograd
- poduzećima specijaliziranim za montažu: *Braća Kavurić* Zagreb, Monter Zagreb, Montmontaža Zagreb, Monting Zagreb, građevinskom poduzeću Tempo Zagreb
- poduzećima gdje je električna energija pokretač proizvodnog procesa: ZET Zagreb, INA Zagreb, Jedinstvo Zagreb
- projektnim uredima
- u vlastitim radionicama.

Slabostrujaši su se pretežito zaposlili u PTT-u te u zagrebačkim poduzećima: *Nikola Tesla*, Radioindustrija Zagreb, Kontrola leta Zagreb, Radio-televizija, te u Institutu *Ruđer Bošković*.

Nakon početnog zaleta elektrifikacije, usporena izgradnja energetske infrastrukture prouzročila je energetske probleme. Zbog toga se moralo ubrzano (1964.)

pristupiti izgradnji ne samo novih izvora nego i prijenosne mreže, uključujući i izgradnju 400 kV prstena *Nikola Tesla*.

Može se reći da smo sudjelovali u ključnim razdobljima elektrifikacije zemlje i unapređivanja PTT prometa. Svi zajedno smo, na ovaj ili onaj način, pridonosili elektrifikaciji zemlje. Kolege iz našeg naraštaja su, osim na domaćim projektima, iskustva i osobne referencije stjecali i na velikim inozemnim projektima. Osim što se bavio strukom, naš se naraštaj u većoj ili manjoj mjeri suočavao i s gospodarskim problemima poput privredne reforme iz 1965. godine, stabilizacije iz 1971., uključujući i one nastale raspadom države 1990. godine.

8. ‘Iskrice’ sjećanja na davne učeničke zgode i nezgode

U proteklim godinama, počevši od 15. obljetnice mature, nije manjkalo volje, vremena, snage i svega potrebnog za redovito okupljanje našeg naraštaja u skladu s uobičajenom tradicijom – svakih pet godina. Pritom su spontano ‘bljeskale iskrice’ sjećanja na životom potisnute davne učeničke zgode i nezgode. Bilo je lijepo prisjetiti se tih trenutaka, opustiti se i životnu radost iskazati pjesmom, slika 14.

Izdvajamo susret u 2000. godini, slika 19., uoči trećeg milenija, kao svojevrsan oproštaj našeg naraštaja od XX. stoljeća, nas koji smo u tom stoljeću rođeni, pripremljeni za život, koji smo odradili svoj radni vijek i zakoračili u treće životno doba. Živjeli smo i djelovali između dva surova događaja: Drugog svjetskog rata i globalnih svjetskih promjena u posljednjem desetljeću, koje su temeljito promijenile svijet oko nas, uz tragičan ali slavan Domovinski rat, u kojem su neki od nas aktivno sudjelovali. Nakon svega toga, velika je većina u treći milenij zakoračila kao kategorija pučanstva o kojoj se puno govori, ali se za nju malo toga čini.

Prigodom 55. obljetnice, prijedlog da se češće sastajemo jednoglasno je prihvaćen i dogovoreno je da to bude svake godine. Budući da su za takve susrete u prednosti kolege koji stalno borave u Zagrebu, godišnji susreti postali su ‘neslužbeni’. Kolege koji žive izvan Zagreba rado su im se priključivali kad god su mogli. Uvijek smo pozivali nama drage goste – naše profesore. Bilo je:

- zanimljivo saznati od njih kako su nas doživljavali kao svoje đake
- ugodno čuti mišljenje da smo bili naraštaj koji je ozbiljno prihvaćao svoje obveze, zadovoljavao zahtjevne kriterije Škole
- da smo se radi obzira i odgovornosti prema sebi, roditeljima i društvu trudili naučiti ono što je Škola zahtijevala
- da smo poštovali svoje profesore i stručne voditelje.

M30 1983052203 druženje uz pjesmu je najljepši način druženja

Na slici su:

Gore: Megyeri, Klarić, Zatezalo, Vidaković, Mrnjec, Šimunić, Dolenec, Fresl, Komušar

Dolje lijevo, sjede: Fresl, Balić, Genc; stoje Klarić, Megyeri, Lastrić, Pavin

Dolje sredina: Horvat, Pavin, Fresl

Dolje desno: donji red: Dolenec, Horvat, Balić; gornji red: Fresl, Megyeri, Pavin, Genc, Miletić

Sl. 14.: 30. obljetnica, 21. svibnja 1983. godine

Osjećajući njihov veliki doprinos za ono što smo postali i kakvi smo danas, pri susretima s njima izražavali smo im najdublje poštovanje i zahvalnost.

9. Vjerujemo da smo u ugled Škole i mi ‘utkali’ pokoju ‘nit’

Nažalost, danas smo u osjetno manjem broju, svjesni nenadoknadivog gubitka svakog našeg školskog kolege. Znamo da će nas ta neizbježna životna okolnost pratiti i dalje sa sve većom učestalošću. Stoga će nam zajedničke fotografije u nastavku ovog *Sjećanja* pomoći sjetiti se dragih i nezaboravnih prijatelja i kolega s kojima smo podijelili dio života.

Kvalitetu tijekom školovanja i neizbrisivost uspostavljenih veza, među ostalim, potvrđuje i činjenica što smo se sastajali kao naraštaj, a ne posebno po razredima. Imajući u vidu da nas je život ‘odveo’ na različite strane, možemo

biti zadovoljni odzivom naših kolega (Tablica 1.), što je potvrda snažnog ‘duha’ zajedništva i međusobnog uvažavanja.

Posebno nam je drago što ove godine naša Škola obilježava 137. obljetnicu postojanja. Ponosni smo što smo bili njezini učenici i želimo vjerovati da smo u njezin ugled i mi ‘utkali’ pokoju ‘nit’. O kvaliteti Škole i dosega njezinih učenika nekad su svjedočili uzorni i najbolje ocijenjeni programi učenika, izloženi u vitrinama u hodniku, a danas se Škola ponosi odlikovanjem predsjednika države, Nagradom *Faust Vrančić* te u vitrinama u hodniku izloženim medaljama s međunarodnih učeničkih natjecanja.

Ne izostavljamo ni obljetnice poduzeća u kojima smo radili. Prije svega to su: 117. godišnjica HEP-a, 99. godišnjica *Končara*, skora 72. godišnjica Dalekovoda (nažalost, za HTV, Radioindustriju i poduzeća u kojima su radili ‘slabostrujaši’ ne raspolazemo točnim podacima o njihovim obljetnicama). Bez obzira na to gdje smo sve radili i jesu li nam ili nisu poznate obljetnice tih poduzeća, mi ih doživljavamo s posebnim osjećajima jer smo tijekom radnog vijeka u njih ugradili dio sebe i u njima stekli zasluženu mirovinu. Vjerujemo da smo i tamo ostavili dobar trag.

Zaključak

Ovaj referat načinjen je kako bismo, uz ostalo što smo dosad učinili, ostavili pisani trag o našem naraštaju. Školovanje u Saveznoj srednjoj tehničkoj školi počeli smo šk. god. 1949./1950. s više ili manje krnjim obrazovanjem iz osnovne škole i svatko sa svojim ratnim ožiljcima. U to doba manjkalo je udžbenika, nužno potrebnih nastavnih sredstava, školskog pribora, pa čak i najosnovnijeg kao bilježnica i pisaćeg pribora. Usto, trpjeli smo oskudicu osnovnih životnih potrepština: hrane, odjeće, obuće i smještaja. Nesebičan, domišljat i požrtvovan pristup i napor profesora pomogao nam je nadvladati ono što je nedostajalo i udovoljiti zahtjevnom pristupu Škole. Ucijepili su nam načelo – jedanput naučeno, nikad zaboravljeno, radne navike, dovitljivost, volju, samostalnost i ustrajnost za uspješno i samostalno rješavanje zadaća. Poštovali smo ih i oni nas. Uza sve to našlo se vremena i za sportske aktivnosti u okviru tjelesnog odgoja. Činjenica da je od 180 učenika upisanih u prvi razred maturiralo samo 86 potvrđuje zahtjevan status Škole. Životno iskustvo nas je uvjerilo da smo zahvaljujući visokim kriterijima Škole bili spremni preuzeti odgovorne zadaće, što također potvrđuje njezin status. S visokom razinom stečenog znanja ušli smo u svijet rada u vrijeme intenzivne elektrifikacije, sudjelovali u njezinim ključnim razdobljima i stjecali iskustvo i rutinu.

Sastajanje povodom obljetnica mature potvrđuje snažan ‘duh’ zajedništva i međusobnog uvažavanja. Pri rastanku prigodom 65. obljetnice nazočni su

izrazili želju da se, posluži li nas zdravlje i ostale okolnosti, potrudimo pripremiti i na doličan način organizirati sljedeći “službeni” susret, 70. obljetnicu mature. Dotad doviđenja!

Literatura

- [1] Pavličević, Dragutin: *Povijest jednog povjesničara – Doživljaji iz borbe protiv 'klasnog neprijatelja' u Zagrebu od 1947. do 1952.*, Naklada Pavičić, 2017.
- [2] Ožanić, Marijan: *Tomo Bosanac – Otac generatora*, Velikani hrvatske znanosti (1), 7. 5. 2020. <http://www.sveopoduzetnistvu.com/index.php?main=clanak&id=81>, 7. 5. 2020.
- [3] *Zagreb*, monografija, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1961., str. 80-82.

Education of an Generation of Tehnicians in War and postwar Conditions of Second World War in Zagreb

Stjepan Badanjak, Franjo Vidaković

Abstract: This report is an abstract display of circumstances in elementary education and the circumstances during education in Secondary Technical School, Zagreb, electrical department and also living conditions and circumstances during lifetime of our generation. This year will be 67 years since we have graduated in school year of 1952/53. In this report we describe what we have lived through school and lifetime trying to fulfil honorably and completely our obligations with diploma in our hands- an official confirmation of maturity and capability for a step forward into uncertainty called life. We have not of course thought of what will be in 67 years. There was life in front of us in which we immersed and got down to work to improve acquired knowledge in order to secure our own and our families existence. Besides, each one of us have studied how to be an expert, but also a human been.

Keywords: education, knowledge, skill, ingenuity, ability, succes, responsibility, persistence, respect.

Prilog 1.: Osnovno i sedmogodišne školovanje

Sl. 15. Učenik Franjo Vidaković (u gornjem redu drugi zdesna) završio je 1942. drugi razred osnovne škole. Ratna djelovanja izazvala su prekid školovanja pa je tek šk. god. 1948./1949. završio VII. razred sedmoljetke i upisao 1. razred STŠ-a

Lijeva slika: Franjo Vidaković (srednji red, drugi zdesna) tijekom školske godine 1946./1947. Desna slika: Franjo Vidaković, lijevo od zastave u bijeloj košulji, pri jutarnjem dizanju zastave pred školom.

Sl. 16.: Iako su rijetki onodobni fotografski zapisi, zahvaljujemo sretnoj okolnosti na dvjema fotografijama učenika VI. razreda sedmoljetke u Slatini

Sl. 17.: Iako im je školovanje tijekom rata ometano, učenici su bez prekida završili sva četiri razreda osnovne škole i nastavili školovanje isprva u I. razredu gimnazije na Kaptolu, a zatim u sedmogodišnjoj školi u Draškovićevoj ulici. Slika prikazuje IV. a razred osnovne škole šk. god. 1945./1946. Učenik Stjepan Badanjak u drugom redu odozgo, drugi zdesna.

Sl. 18.: Učenici VII. razreda sedmogodišnje škole u Draškovićevoj ulici u Zagrebu na malomaturalnoj ekskurziji u Sarajevu. Učenik Stjepan Badanjak u zadnjem redu treći slijeva.

Prilog 2.: Profesori koji su predavali maturalnim razredima elektro-odjela Tehničke škole u Zagrebu, šk. god. 1952./1953.

IV. a – IV. c

Hrvatski	Dragica Kosović, prof.
Ruski	Aleksandra Pleše, prof.
Ekonomika	Stjepan Domaćina, prof.
Predvojnička obuka	Ivica Singer, prof.
Tjelesno vježbanje	Danilo Vižintin, prof.
Organizacija proizvodnje	Adrijan Bartolović, dipl. inž.
Osnove elektrotehnike	Boris Tomić, dipl. inž.
Ispitivanje električnih strojeva	Ivo Opitz, dipl. inž., Mirko Knežević, dipl. inž.
Električni strojevi	Ernest Židovec, dipl. inž.
Električne mreže	Svetožar Trbojević, dipl. inž., Vladimir Herge- šić, dipl. inž.
Električne centrale	Svetožar Trbojević, dipl. inž.
Trafostanice	Ernest Židovec, dipl. inž.
Rasklopni uređaji	Svetožar Trbojević, dipl. inž.
Enciklopedija elektroveza	Vladislav Blaževac, dipl. inž., Lovasić, dipl. inž.
Rad u radionici	Kalođera, dipl. inž.

IV. s

Hrvatski	Dragica Kosović, prof.
Ruski	Aleksandra Pleše, prof.
Ekonomika	Stjepan Domaćina, prof.
Tjelesno vježbanje	Danilo Vižintin, prof.
Predvojnička obuka	Slavko Mitak, prof.
Organizacija proizvodnje	Adrijan Bartolović, dipl. inž.
Električna mjerenja	Miroslav Gregurić, dipl. inž.
Osnove radiotehnike	Vilim Cetineo, dipl. inž.
Telefonija	Berdich Gross, dipl. inž.
Osnove elektrotehnike	Dragoš Machiedo, dipl. inž.
Telegrafija	Dragutin Stiperski, dipl. inž.
T.T. linije	Šerka, dipl. inž.
V.f. telefonija	Dragutin Stiperski, dipl. inž.
Rad u radionici	Miroslav Gregurić, dipl. inž.

Prilog 3.: Maturanti Tehničke škole u Zagrebu (elektro-odjel), šk. god. 1952./1953.

IV. a – razrednik Ernest Židovec, dipl. ing.

Babić Franjo	Lukin Dalibor
Badanjak Stjepan	Marić Jakov
Barić Juraj	Mihalek Ivan
Božić Marijan	Milošević Nikola
Čobelić Boško	Obradović Dušan
Dobardžić Muharem	Ovuka Kojo
Dragojević Gojko	Šimunić Stjepan
Dukovac Nikola	Španović Svetislav
Đapić Marko	Turkalj Vladimir
Hrubi Luka	Veljača Marko

IV. b – razrednik Svetožar Trbojević, dipl. ing.

Bajić Antun	Lazić Jovan
Dolenec-Čižmek Branko	Magazin Berislav
Eraković Ratko	Megyeri Alojzij
Fetahović Omer	Nadilo Krenić Kuzma
Gojšić Josip	Pečar Stanislav – Brinovec
Grmovšek Jurij	Petrović Mladen
Janičić Luka	Šimatović Ivan
Kalajdžić Milan	Stiković Ivan
Karas Leo	Trajković Slavko
Klarić Alfonso	Vidaković Franjo
Korom Vladimir	Žarković Ivan

IV. c – razrednik Boris Tomić, dipl. ing.

Agejev Vladimir	Maloča Mijo
Balić Ivan	Neveščanin Josip
Bosiljevac Antun	Novak Željko
Čučković Branko	Rukavina Josip
Gaća Karlo	Sinđelić Juraj
Gržićić Juraj	Stanojević Branko
Horvat Slavko	Šimatović Tomo
Kerovec Antun	Vučetić Nikola
Makoter Mladen	Županić Franj

IV. s – razrednik Vilim Cetineo, dipl. ing.

Abramović Đuro	Lastrić Krešimir
Baković Krešimir	Logožar Franjo
Bakula Krešimir	Mareković Branko
Domančić Jerko	Margetić Vladimir
Dvoraček Franjo	Miletić Silvano
Fresl Vladimir	Mrnjec Josip
Genc Vladimir	Nikšić Ivan
Graber Ivan	Ostarčević Hrvoje
Janko Zdravko	Pavin Marijan
Komušar Vladimir	Predrag Matej
Kosanović Jovanka	Rajčić Ante
Krošelj Oto	Starčević Simo
Kršćanski Zvonimir	Šlipogor Dragutin

Prilog 4.: Učenici prigodom završetka školovanja u Tehničkoj školi (elektro-odjel), 1953. godine, po razredima

U to su doba u negdašnje, davno zaboravljene, spomenare romantičari zapisivali: “Od kolijevke pa do groba, najljepše je đачko doba.” (Bez obzira na to kako je i kad nastala, ta je izreka doista istinita.)

Sjede: Vižintin, prof.; Singer, prof.; Tomić, dipl. inž.; šef elektro-odjela Ivo Opitz, dipl. inž.; direktor škole Mirko Seljan, dipl. inž.; Židovec, dipl. inž.; Trbojević, dipl. inž.; Knežević, dipl. inž.; **stoje prvi red:** Marić, Milošević, Obradović, Dukovac, Božić, Hrubí, Mihalek, Barić, Čobelić; **drugi red:** Badanjak, Dragojević, Lukin, Đapić, Babić, Veljača, Španović, Turkalj, Ovuka, Šimunić.

Sl. 19.: IV. a razred

Sjede: Vižintin, prof.; Singer, prof.; Židovec, dipl. inž.; šef elektro-odjela Ivo Opitz, dipl. inž.; direktor škole Mirko Seljan; Knežević, dipl. inž.; Tomić, dipl. inž.; Machiedo, dipl. inž.; **stoje:** **prvi red:** Megyeri, Pečar, Klarić, Grmovšek, Bajić, nije iz elektro-odjela, Lazić, Eraković, Kalajdžić, Šimatović I., Vidaković, Dolenc, **stoje, drugi red:** Korom, Žarković, Karas, Trajković, Janičić, Krenić, Fetahović, Magazin, Gojšić, Štihić.

Sl. 20.: IV. b razred

Sjede: Vižintin, prof.; Singer, prof.; Židovec, dipl. inž., šef elektro-odjela; Ivo Opitz, dipl. inž.; direktor škole Mirko Seljan; Tomić, dipl. inž.; Trbojević, dipl. inž.; Knežević, dipl. inž.; Machiedo, dipl. inž.; **stoje prvi red:** Makoter, Šimatović, T., Čučković, Gržičić, Horvat, Agejev, Stanojević, Rukavina, Sindelić, Neveščanin, **stoje drugi red:** Gaća, Vučetić, Kerovec, Maloča, Bosiljevac, Županić, Balić, Novak.

Sl. 21.: IV. s razred

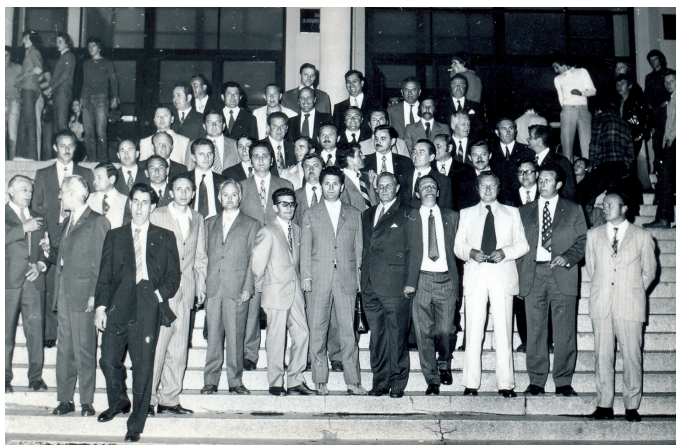

Čuče: Kršćanski, Rajčić, Lastrić, Pavin, Baković, Genc; **stoje prvi red:** Abramović, Domaćina, prof., direktor škole Mirko Seljan, Cetineo, dipl. inž., Jovanka Kosanović, Krošelj, Mrnjec; **stoje drugi red:** Logožar, voditelj model stolarije, Margetić, Blaževac, prof., Ostarčević, Miletić, **stoje treći red:** Fresl, Bakula, Nikšić, Starčević, Mareković, Komušar, Domančić, Predrag, Šlipogor, Janko, Graber.

Sl. 22.: IV. s razred

Prilog 5.: Sudionici obljetnica mature maturanata Tehničke škole u Zagrebu

Uspoređujući fotografije vide se zamjetne promjene u izgledu i brojnosti sudionika susreta. Jedino nepromijenjeno jest mjesto fotografiranja, ulazno stubište Tehničke škole.

Sl. 23.: 20. obljetnica, 9. lipnja 1973.

Sl. 24.: 25. obljetnica, 18. studenog 1978.

Sl. 25.: 30. obljetnica, 21. svibnja 1983.

Sl. 26.: 35. obljetnica, 28. svibnja 1988.

Slika 27.: 40. obljetnica, 9. listopada 1993.

Sl. 28.: 45. obljetnica, 28. studenog 1998.

Slika 29.: 47. obljetnica, 20. svibnja 2000.

Sl. 30.: 50. obljetnica, 24. svibnja 2003.

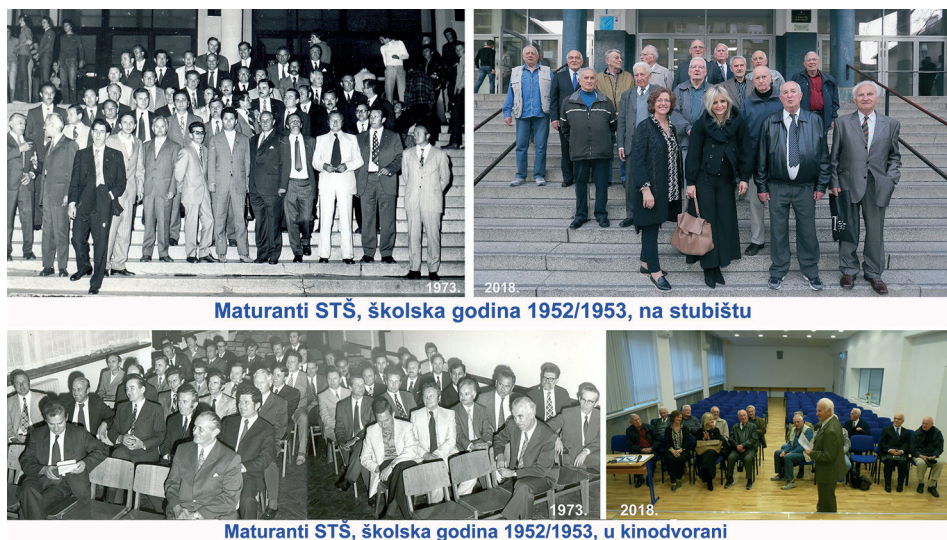
Sl. 31.: 55. obljetnica, 23. kolovoza 2008.

Sl. 32.: 60. obljetnica, 20. travnja 2013.

Sl. 33.: 65. obljetnica, 11. travnja 2018.

Slika 34.: Usporedba broja nazočnih 20. i 65. obljetnici

Prilog 6.: Zaposlenja maturanata Tehničke škole u Zagrebu šk. god. 1952./1953.

Pregled je napravljen 22. svibnja 2003. godine na osnovi raspoloživih podataka dobivenih izravno od imenovanog ili posredstvom kolega. U slučaju izvođenja bilo kakvih zaključaka treba imati u vidu da je dio kolega tijekom radnog vijeka mijenjao radna mjesta.

Naziv tvrtke	Prezime i ime	Broj zaposlenih
ATM, Zagreb	Dolenec-Čižmek Branko	1
Braća Kavurić, Zagreb	Sindelić Juraj	1
Brodogradilište Inkobrod, Korčula	Krenić Kuzma	1
Centar SUVAG, Zagreb	Ostarčević Hrvoje	1
Dalekovod, Zagreb	Bajić Antun, Dobardžić Muharem, Sindelić Juraj, Vidaković Franjo	4
ELEKTRA, područni uredi	Bosiljevac Antun, Đapić Marko, Gaća Karlo, Gojšić Josip, Gržičić Juraj, Lazić Jovan, Veljača Marko, Žarković Ivan	7
ELEKTRO Crna Gora, pogon TS 110 kV	Janičić Luka	1
Elektrokontakt, Zagreb	Klarić Alfonso	1

Naziv tvrtke	Prezime i ime	Broj zaposlenih
ELEKTRO Ljubljana, PE Novo Mesto	Pečar Stanislav	1
ELEKTRO Tuzla	Čobelić Boško	1
ELEKTRO Vrbas, Jajce	Maloča Mijo	1
ELKA, Zagreb	Kalajdžić Milan	1
Energoinvest, Sarajevo	Čobelić Boško, Fetahović Omer, Megyery Alojz (Predstavništvo Zagreb)	3
EXPORTDRVO, Zagreb	Lastrić Krešimir	1
FINEX, Slatina	Gaća Karlo	1
Graditelj, Podravska Slatina	Gaća Karlo	1
HEP (ranije Elektroprivreda), Zagreb	Karas Leo, Komušar Vladimir, Makoter Mladen, Miletić Silvano, Neveščanin Josip, Šimunić Stjepan, Vidaković Franjo	7
INA–INŽENJERING, Zagreb	Božić Marijan (gradilište Sisak), Kalajdžić Milan (OOUR Konzalting Zagreb)	2
INA–NAFTAPLIN, Zagreb	Horvat Slavko	1
Industrijski projektni biro, Zagreb	Šimatović Tomo	1
INDUSTROINVEST, Beograd	Korom Vladimir	1
Institut <i>Ruđer Bošković</i> , Zagreb	Pavin Marijan	1
INVESTPROJEKT, Zagreb	Genc Vladimir, Krošelj Oto	2
Jedinstvo, Zagreb	Šimunić Stjepan	1
JUGOLINIJA, Rijeka	Magazin Berislav	1
JUGOPETROL, Kotor	Stanojević Branko	1
<i>Končar</i> , Zagreb	Badanjak Stjepan, Dobardžić Muharem, Dolenec-Čižmek Branko, Dvoraček Franjo, Fresl Vladimir, Karas Leo, Kerovec Antun, Korom Vladimir, Krščanski Zvonimir, Makoter Mladen, Marić Jakov, Novak Željko, Petrović Mladen, Rajčić, Ante, Sindelić Juraj	15
MAR-KO-ING, Zagreb	Makoter Mladen	1
Međimurska trikotaža, Čakovec	Balić Ivan	1
Monter, Rijeka	Rukavina Josip	1
MONTING, Zagreb	Agejev Vladimir	1
MONTMONTAŽA, Zagreb	Agejev Vladimir, Sindelić Juraj	2
<i>Nikola Tesla</i> , Zagreb	Margetić Vladimir, Novak Željko	2
NIP Borba, Beograd	Španović Svetislav	1
Osnovna škola <i>Ruđer Bošković</i>	Petrović Mladen	1
OKI, Zagreb	Turkalj Vladimir	1
<i>Predrag Heruc</i> , Zagreb	Šimatović Ivan	1

Naziv tvrtke	Prezime i ime	Broj zaposlenih
Preduzeće za distribuciju električne energije, Beograd	Trajković Slavko	1
Progres Mladenovac	Eraković Ratko	1
Privredna banka Zagreb	Čučković Branko	1
Projektni ured Kotor	Stanojević Branko	1
PTT promet	Abramović Branko (Zagreb), Logožar Franjo (Varaždin), Mrnjec Josip, Šlipogor Dragutin (Zagreb)	4
Radioindustrija Zagreb – RIZ	Bakula Krešimir, Predrag Matej	2
Radiotelevizija Zagreb, servis TV	Mareković Branko	1
Savezna uprava za civilnu zračnu plovidbu, Obilasna služba Zagreb	Baković Krešimir	1
Svjetlo, Zagreb	Kalajdžić Milan	1
Školski centar <i>Nikola Tesla</i> za strojarstvo i elektrotehniku, Zagreb	Rajčić Ante	1
Tehnika GP	Barić Juraj	1
Tempo GP Zagreb	Hrubi Luka, Nikšić Ivan	2
TEP, Zagreb	Čučković Branko	1
TREIS, Zagreb	Dobardžić Muharem	1
TSN Maribor, Predstavništvo Zagreb	Makoter Mladen	1
Tehnička vojna akademija (TVA KOV JNA) Zagreb	Veljača Marko	1
Tvornica elektroda i ferrolegura, Šibenik	Lukin Dalibor	1
Uprava veza GŠ JNA, Beograd	Starčević Simo	1
Uprava za proizvodnju naoružanja SSNO Beograd	Obradović Dušan	1
Ventilator, Zagreb	Agejev Vladimir	1
<i>Vladimir Četković</i> , Zagreb	Šimunić Stjepan	1
Vlastita radionica	Grmovšek Jurij, Turkalj Vladimir	2
Vodovod, Zagreb	Štihović Ivan	1
Vojna bolnica, Zagreb	Ovuka Kojo	1
Vojnograđevinska direkcija	Kosanović Jovanka	1
Vojnotehnički institut, Beograd	Dragojević Gojko	1
VP 2797 Novi Sad	Milošević Nikola	1
VP 4791 Zadar	Dukovac Nikola	1
Zavod za zaštitu bilja, Zagreb	Šimatović Ivan	1
ZET, Zagreb	Marić Jakov	1

